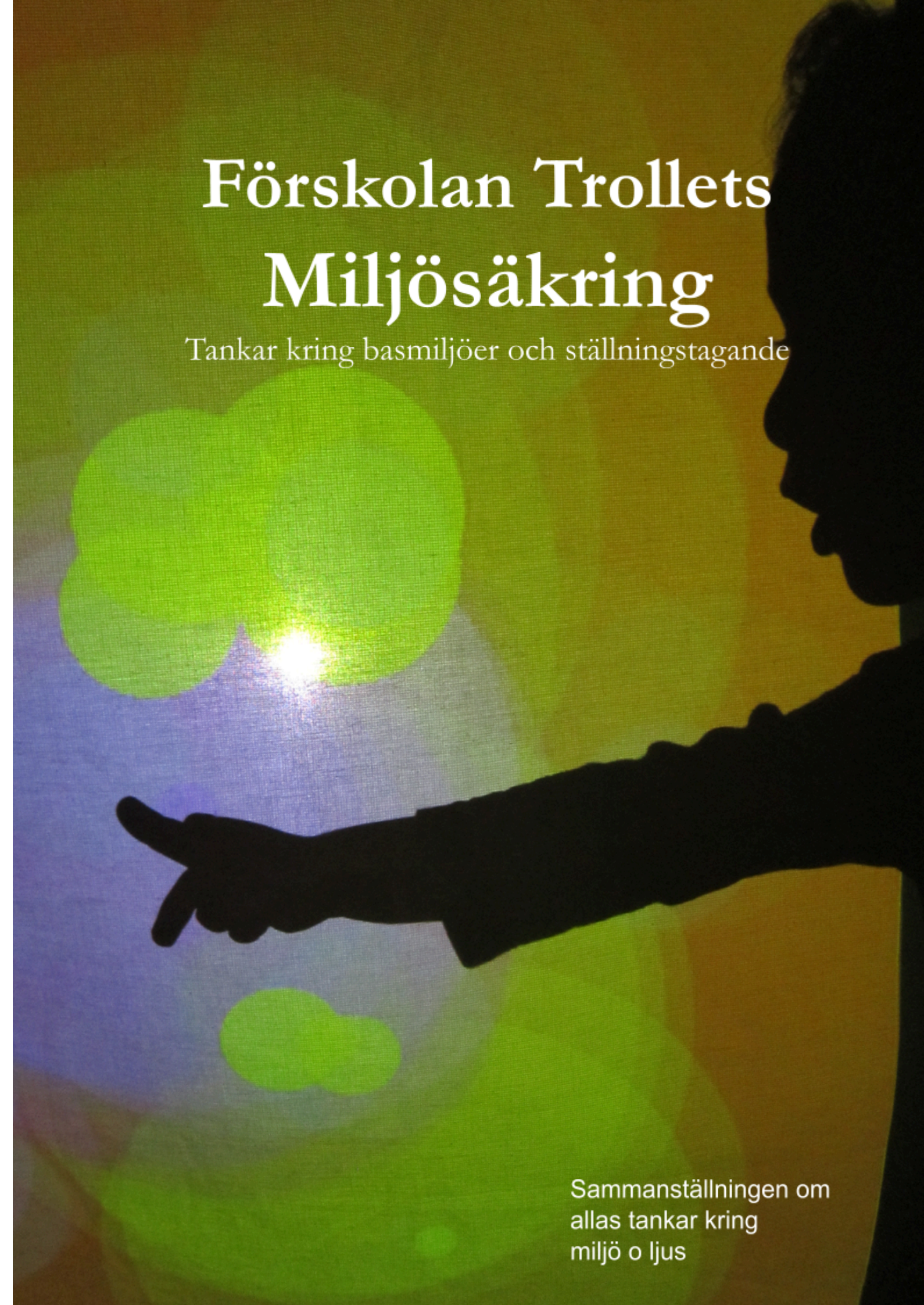

Förskolan Trollets Miljösäkring

Tankar kring basmiljöer och ställningstagande

Sammanställningen om
allas tankar kring
miljö o ljus

Vår pedagogiska miljö, inne och ute
Texter från verksamhetsidén

För att synliggöra och stärka våra valda värden och vår syn på barn och kunskap ser vi vår inne och utemiljö som en helhet där båda bidrar till barns undersökande och lärande på olika sätt.

Vår miljö ska vara **välkomnande** och erbjuda **platser för möten** samt präglas av **delaktighet, genomskinlighet och öppenhet**. Vi har valt att organisera verksamheten i åldersindelade barngrupper.

På avdelningarna skapar vi miljöer där vi kan utmana barnen bättre med material anpassat efter varje barns förutsättningar och behov, vilket stärker deras delaktighet.

Vi har i våra miljöer skapat olika mötesplatser, som inne- och utetorg, matsal och gemensam ateljé eftersom vi ser värdet av möten mellan barn i olika åldrar. Våra miljöer ska underlätta för det kooperativa och individuella undersökandet och ge möjligheter att i experimenterandet, leken och fantasin möta andra barn och vuxna i ett utbyte och förhandlande.

Våra miljöer möjliggör för barn och pedagoger att arbeta **projekterande hela dagen**. Vi erbjuder barnen material som kan användas på många olika sätt t.ex. återbruksmaterial och material som vi lånar av naturen.

Dessa material ger möjligheter utan begränsning och främjar kreativitet, fantasi och samarbete.

> ”Ett barn har hundra språk, men berövas 99”, Loris Malaguzzi”
>
> ”Varje människas förmåga utvecklas på hundra sätt i mötet med andra människors hundra sätt att göra och tänka” Harold Göthson

I allt vårt arbete utgår vi ifrån att människor lär tillsammans med andra genom att få möjlighet att förundras, uppleva, undersöka, fantisera, försöka, ompröva, lyckas, misslyckas, samtala, reflektera, härma, iaktta, leka och skapa mm. Det handlar för oss om alla barns rätt att få utveckla och bejaka sina färdigheter för att bli en unik och komplex människa, t. ex talande, skrivande, tänkande, matematiserande, fantiserande, lekande, lärande, vetenskapande, livsbejakande, ansvarstagande, kreativ, musicerande, mm.

Varför gemensamma överenskommelse om den pedagogiska miljön?

Hela miljösäkringen bygger på vår syn på det kompetenta barnet och de värden som vi har formulerat i vår verksamhetsidé kring mångfald, jämställdhet, meningsskapande, ömsesidigt beroende och delaktighet.

Det här dokumentet skall ses som den minsta gemensamma nämnare kring vad den pedagogiska miljön skall innehålla för basmaterial för respektive åldersgrupp.
Tillägg görs i miljön utifrån projekt, barngrupp och individ.
Varje pedagog har ansvar för barngruppens basmiljö men också den gemensamma som torg, ateljé mm. Stöd finns att få av miljösäkringen och inspirationshäftena (tecknande, måleri, bygg, lera och digitalt). I vår organisation har vi också byggt upp det kooperativa utbytet där Miljöperspektivet tillsammans med pedagogista och ateljéristor finns för att ge alla barn samma rättigheter till en rik lärandemiljö.

> *Miljöperspektivet har ett särskilt ansvar för miljön som den tredje pedagogen för att iscensätta lärandemiljöer som stödjer vårt projekterande sätt att tänka ur ett 100 språkligt perspektiv, ute och inne som ett bidrag och verktyg i våra projekt och till hela dagens struktur. I miljöperspektivet finns en pedagog per avdelning representerade tillsammans med ateljéristor, torgetpedagog och pedagogista.*

Varje höst när barngrupper byter avdelning sker en grundlig genomgång. Det viktiga med denna genomgång är basmiljön på varje avdelning håller den kvalitet som vi tycker att barnen har rätt till, att inte tappa bort några miljöer
Alla förändring av miljön och material introduceras noggrant för barnen av pedagoger eller andra barn.
När miljösäkringen har diskuterats och uppdaterats, skrivs alltid nytt datum in på framsidan.

Tankar om **basmiljön:**

Basmiljö är utifrån den miljö som de olika husen erbjuder, men som ingen får göra avkall på.

- Vad varje barn har rätt till i ett kooperativt sammanhang
- Att pedagogerna hela tiden **utmanar** barnen i miljöerna. Alltså konkreta utmaningar så barnen ser fler möjligheter i materialet och kan lära av varandras sätt att göra genom att få berätta för varandra efteråt.
- Att **projekten** blir ytterligare tillägg för utmaningar kopplat till det som finns att göra i miljön.
- Att tänka avdelningarnas miljöer i förhållande till torgen, stora ateljén och utemiljön.

- Omsorgen OM – värdet av estetiken – att utforska men med omsorg.

Våra miljöer ska vara undersökningsbara och utmanande. Vid inköp och anskaffandet av material tänker vi att det skall utmana alla barn oavsett kön. Vi erbjuder material som kan användas på många olika sätt, till exempel återbruksmaterial och naturmaterial. Dessa material ger möjligheter utan begränsning och främjar kreativitet, fantasi och samarbete. Detta är också ett led i omsorgen om vår gemensamma miljö.
Vi tror på en tydlighet i miljön, där miljön är väl genomtänkt utifrån att förskolan har ett Läroplansuppdrag. Med hjälp av vårt sätt att se på projekterande och tillägg av olika verktyg för utforskande är miljön i ständig förbindelse.

Förskolan Trollets basmiljöer består av:

Välkomnande miljöer

Sinnliga miljöer - olika material, strukturer och färger

Genomskinlighet- rum i rummen

Olika mötesplatser för äldre och yngre

Levande miljöer - tillgång till olika material och flexibla lösningar

Möjlighet till eget undersökande- att vara i ett utforskande

Val i miljön utifrån basmiljön

Samlingstrappan - plats för samtal, reflektion och förhandling/ valtavla

Projekt, reflektionsvägg - projektets plats

Dokumentation – projekt/inspiration, synliggör pågående processer

Bygg och konstruktion – plats för konstruera/reflektera

två/tredimensionellt

Ateljén – plats för att förbinda de 100 språken.

Torg- plats för möten

Olika verktyg – material för utforskande kring språkande/kommunicerande, IKT, matematik, naturvetenskap och teknik, mm.

Miljöer för digitalt utforskande i förbindande med annan miljö.

Teorier om miljön som tredje pedagogen

Vi har byggt miljösäkringen utifrån olika teorier t.ex. Vygotskijs ide om det klasslösarummet, olika projekt som påverkat vårt sätt kring miljöerna. Projekt kring ljus, platser, Hållbar Framtid, men också verktyg som de digitala tilläggen. Olika processer genom åren som påverkat vårt sätt att se på den pedagogiska miljön som den tredje pedagogen.

Projektets plats och barnens reflektionsvägg

Efter att ha jobbat med Platser 3 år tog många arbetslag stora och viktiga steg i att utveckla avdelningarnas miljöer i relation till projekten via en Platsens plats och barnens reflektionsvägg. De projekten vi arbetar med måste finnas levande på varje avdelning så barnen kan leka och utforska runt sin plats när man vill under dagen. Projektens rekvisita samt grafiska bilder på barnen själva är förutsättningar för detta.

Barnen ska involveras i uppbyggandet av **reflektionsväggen** och projektets platser, för att på det viset ge barnen fler möjligheter att skapa relationer till det vi arbetar med. Att kunna erövra, äga och förbinda det vi tillsammans har fokus på. Det ska vara ett levande reflektionsverktyg hela dagen.

Ställningstagande vi kommit fram till kring Trollets miljö

Basmiljöer från ett till fem år:

- En tydlig mötesplats
- Barnens reflektionsvägg
- Bygg och konstruktion
- Ateljé
- Digitalt utforskande
- Ljusverktyg
- Avdelnings tillägg i miljön utifrån projektet

Torget som mötesplats

Grundidén i alla husen är åldersindelat på avdelningarna, med mötesplatser för alla åldrar i gemensamma utrymmen som Torg ute och inne, matsalar, stora ateljéer mm. Då husen ser olika ut har olika rum prioriterat olika innehåll. Vissa hus har inget naturligt torg inne det innebär att utetorget blir viktigt för att mötas över de olika åldrarna.
Vad ska då finnas på torgen är en ständigt pågående diskussion som förs på miljöperspektivet och i de olika husen.
Det vi försöker komma fram till här är vad man INTE kan ge avkall på d.v.s. vad barnen har rätt till!
Miljödiskussionerna är starkt kopplade till vår syn på lärande, det kooperativa lärandet. Vi lär och utforskar tillsammans.

Torgen som tillägg för möten ute/inne

Utetorget:

- Bygg och konstruktion
- Ateljé
- Vatten

Innetorget:

- Bygg och konstruktion
- Skattkammaren/ateljé för återbruk och hållbar framtid
- Besjälad lek- att få bli någon annan

Möjlighetsfrågorna

Utifrån det förtydligande Läroplansuppdraget har vi valt att skapa riktade frågor som påminner oss om att inte dela upp kunskap utan att förbinda dem i våra miljöer.
Möjlighetsfrågorna måste hela tiden finnas med i tanken då miljön är uppbyggd kring de 100 språkens perspektiv!

- Vad är denna ”miljö/station/material/tekniker” **matematiska** möjlighet?
- Vad är denna ”miljö/station/material/tekniker” **språkliga** möjlighet?
- Vad är denna ”miljö/station/material/tekniker” **tekniska** möjlighet?
- Vad är denna ”miljö/station/material/tekniker” **demokratiska** möjlighet?
- Vad är denna ”miljö/station/material/tekniker” **naturvetenskapliga** möjlighet?

Tankar för att bygga upp en gemensam miljösäkring kring den pedagogiska miljön

Titta på er miljö ur barnperspektiv för att förstå hur barnen ser på sin miljö kopplat till som vad står i Läroplanen.
Att arbeta fram en miljösäkring kräver kooperativa diskussioner där miljön på hela förskolan blir viktig. Alla måste vara delaktiga på olika sätt och kunna diskutera alla miljöer inte bara den egna avdelningen. Att diskutera tillsammans vad man vill värna om och vara lojal mot skrivs ner som gemensamma överenskommelser.
Tillsammans bestämmer ni vad förskolan behöver förändra och vem som gör vad.
Beskriv med text och bild när ni startar processen och formulera vad ni vill förändra och utveckla.
Dokumentation är en viktig process i ett förändringsarbete, för allas möjlighet till delaktighet. Fotografier och texter ger ett material att diskutera kooperativt.

Frågor som ni kan ha som stöd i ert arbete med en miljösäkring:

- Utifrån Läroplanen, vad vill ni att barnen ska leka och lära på er förskola?
- Vilka värdeord baserar ni er på och hur blir de synliga i miljön?
- Hur ser förskolans arkitektur ut, vilka miljöer är möjliga att skapa?
- Vilka platser för möten är möjliga att skapa och vad sker det bäst?
- Vilken är er grundstruktur av organisation kring barnen åldersindelat/åldersblandat? utifrån detta val hur skapar ni en basmiljö för lek och lärande enligt Läroplanen?

- Vilket innehåll/tema/projekt vill ni att era barn ska få undersöka och hur skapar ni de platserna i miljön?

Frågeställningar att arbeta vidare med? exempel på frågor

Inga miljöer fungerar utan närvarande pedagog. Det är viktigt att diskutera tillsammans vad man vill att barnen ska ha möjlighet att göra i de olika miljöerna.

- Vilka förhållningssätt ska ni ha kring stationerna?
- Hur och var placerar vi oss pedagoger i miljön?
- Vilka stationer öppnas upp och vem tar ansvar för innehållet?
- Vilket syfte har man att gå till de olika platserna t.ex. Torget?
  Hur många barn kan befolka platsen utan att den tappar sin funktion?
- Hur gör man miljöer attraktiva, estetiska och inspirerande?
- Hur placeras stationerna i förhållande till åldrar och avdelningar? t.ex. var är bäst att ha en mediastation?
- Vikten av att diskutera **omsorgen OM** plats och material- att lämna den som man vill finna den!